

SIMONA ŠKRABEC
**TORNO DEL BOSC
AMB LES MANS
TENYIDES**

L'AVENÇ

TORNO DEL BOSC
AMB LES MANS TENYIDES

Simona Škrabec

TORNO DEL BOSC
AMB LES MANS TENYIDES

L'AVENÇ
Barcelona
2019

Barcelona, febrer de 2019
© del text, l'autora
© d'aquesta edició, L'Avenç, S.L., 2019
Passeig de Sant Joan, 26, 2n 1a
08010 Barcelona
Telèfon: 93 245 79 21 Fax: 93 265 44 16
www.lavenc.cat
www.ellsllibresdelavenc.cat
www.llegirencatala.cat

Es reserven tots els drets.

Qualsevol forma de reproducció, distribució, comunicació pública o transformació d'aquesta obra només pot ser realitzada amb l'autorització dels seus titulars, amb excepció prevista per la llei. Adreça a CEDRO (Centre Espanyol de Drets Reprogràfics) si necessita reproduir algun fragment d'aquesta obra (www.conlicencia.com; 93 272 04 47).

L'Avenç forma part de l'Associació d'Editorials Independents Llegir en Català.

Disseny i composició: L'Avenç

Imatges: Portada: A la riba del Sant Llorenç, 2014. Foto: S. Škrabec
p. 10: Fotografia de Simona Škrabec feta per F. Kljun, Travna Gora, 1985.
p. 12: A prop de l'estació de Harajuku, 2016. Foto: S. Škrabec
p. 58: Al camí de Chasna, 2014. Foto: S. Škrabec
p. 92: A la riba del Bistrica, 2016. Foto: S. Škrabec
p. 138: A l'espigó del Bogatell, 2017. Foto: S. Škrabec

BIC: FA
ISBN: 978-84-16853-28-1
Ref. AVEN108
Dipòsit legal: B 2905-2019
Imprès per Liberdúplex

TAULA

LA FUGIDA	13
EL MIMETISME	59
LES OLORS	99
ELS DESEQUILIBRIS.	139

XI

*Mira el cel. No hi ha cap constel·lació que es digui «genet»?
Ens és inculcat molt endins,
aquest orgull terrenal. Per sentir-nos aquell altre
que l'esperona i l'atura i que ell suporta.*

*I que no és cert també que l'anhel és
primer foragitat i llavors domesticat?
El camí i el canvi. La pressió, però, és acordada.
Nous horitzons. I els que eren dos, esdevenen un de sol.*

*Però ho són realment? No deu ser que tots dos
junts no són més que el camí recorregut?
Sense anomenar-los, els separa la taula i el prat.*

*La constel·lació del cel també enganya.
Però que n'és de bo, creure en la mera possibilitat
de la figura. Amb això, n'hi ha ben bé prou.*

Rainer Maria Rilke, *Sonets a Orfeu*, 1922
Traducció de Simona Škrabec

はり紙禁止
中野線長
千駄ヶ谷駅長
原宿警察署長

LA FUGIDA

—No és estrany que les flors de pruner i els crisantems siguin a la mateixa pàgina? No es deu haver confós d'estacions? Lady Miao es va enutjar. —No és convenient parlar de confusió si parlem de Wang Wei —va dir—. Si el mestre vol barrejar les flors de pruner amb els crisantems és perquè vol expressar un sentit. No és un error. Pensi que entre les seves pintures més famoses hi ha aquella de les fulles de bananer sota la neu. És possible que la neu cobreixi les fulles de bananer? Si Wang Wei ho ha pintat, és possible.

Pearl S. Buck, 1956

Encenc el televisor

per mirar la transmissió del campionat del món d'atletisme en pista coberta a Budapest. Els velocistes que guanyen les curses, l'un rere l'altre, s'estampen contra la paret encoixinada. Cap atleta no pren mal, evidentment. El xoc estava previst d'entrada, la pista acaba amb una paret revestida amb una escuma elàstica, capaç d'esmoreir l'impacte. Tensen el seu cos al límit, es desboquen per uns quants segons de cursa, per unes quantes desenes de passes, fins que, en uns pocs instants, el seu esforç desmesurat perd tot el sentit. No hi ha res més després de l'explosió, cap espai per reduir la velocitat, només una estampida contra el mur i la caiguda dins la xarxa de seguretat. I això és tot.

Conec aquesta sensació.

Ens vam retirar en un poblet

al peu de les muntanyes. Dormíem en un edifici de nova construcció al final del pati. A l'altra banda, hi havia una casa de fusta rústega amb la cuina, el menjador a la primera planta, a on es pujava per una escala exterior. Rere una porta de vidre hi havia una altra habitació separada on vam fer les reunions. Ens vam quedar clavats cadascú a la seva cadira tot el primer dia i la meitat del segon, captivats per les vistes que s'obrien al paisatge. Al menjador havien encès el foc en una llar alta, suspesa des del sostre. Les altres tres parets tenien finestres amples, de manera que res no ens separava de l'entorn.

El dia es va il·luminar i es va apagar mentre parlàvem. Primer vam tenir sol, després pluja, va caure fins i tot una mica de neu. Al pati hi havia un taller de fusteria amb una serra circular i un home gran hi feinejava sense parar. Portava un barret alt de feltre blanc, tradicional a la regió. Durant tot el matí el so estrident de la serra trencava el silenci en breus intervals. L'home retallava d'un tauló sense polir unes peces petites que demanaven molta precisió i les disposava sobre el terra en parelles.

Al vespre, quan vam baixar per anar a dormir, vaig veure que al mig del taller hi havia una taula de fusta: un home, un dia, una taula feta.

Els meus cabells

eren rossos, daurats, travessats per feixos de llum de tonalitats diferents i sobreposades. Un dia me'ls vaig tallar curts i em van sortir foscos. Però mentre va durar l'esclat d'aquesta força indomable al voltant de la meua cara, res no em podia aturar. A l'estiu m'enfilava a la pomera vella, que tenia branques amples i una copa frondosa que m'amagava del tot. I a l'hivern, patinava sobre el riu gelat quilòmetres lluny, tota sola.

Els em menyspreaven perquè els cabells em delataven a primera vista. Quan sortíem amb la meua germana, ens paraven pel carrer i em tocaven el cap. I llavors preguntaven si nosaltres dues érem germanes, si érem "germanes de sang". Érem dues espiquetes, altes per l'edat i extremament primes, tot nervi i vida. I sempre anàvem vestides igual, fèiem veure que érem bessones per molt que no podíem pas confondre ningú. Encara ara riem igual i fem els mateixos gestos que confirmen que vam créixer a prop.

La mare ens va fer un jersei de llana amb unes cireretes incrustades, un jersei per a cadascuna. Els meus cabells d'or i els seus cabells d'eben quedaven lligats per una tija tan fràgil com la que uneix una parella de cireres. Ja se sap que el colze, per allà on queden realment unides, és el que més fàcilment es trenca. Nosaltres dues ens donàvem la mà i saltàvem d'un país a l'altre, d'una família a l'altra i res no ens podia separar, encara menys el color dels cabells.

Si alguna cosa retrec a les tietes que ensopegaven constantment amb mi és que, de grans, quan els seus cabells negres

comencen a omplir-se de fils platejats, totes es tenyeixen de ros. Per què no podien dir-me llavors que jo tenia els cabells dels seus somnis, encara que fos bastarda?

També vaig visitar

una dolina, una dolina de debò, una dolina perfectament formada, excavada per un rierol que serpenteja pel fons de la vall sense cap fúria, cansat de la gesta. Àlbers, bedolls i cases estaven disposats al centre d'un cercle perfecte, envoltats per tots quatre costats per les parets de les muntanyes. Els habitants de la dolina potser s'imaginaven la presència dels palmells de la mà que s'havien ajuntat per protegir-los. La dolina era una d'aquelles illes plàcides que es formen sobre el sol calcari, porós, modelable. Al pati havien estès la roba, la llarga filera de tovalloles i de llençols encara accentuava més l'atmosfera acollidora.

A la nit va ploure i de bon matí l'aire feia olor de fred. Les boires no deixaven que apareguessin els cims escarpats del dia anterior. Les muntanyes eren altes i se succeïen l'una rere l'altra a les serralades intransitables de l'Àsia Central. Aquell matí els cims es van fondre amb la substància flonja dels núvols i així tot el que era a prop va recobrar color i nitidesa. El marc més petit oferia a la imatge més definició: els bedolls a la vora del camí i els prats mullats ocupaven ara tot el quadre. Des d'una granja va aparèixer un noi adolescent cavalcant el seu cavall, allà on ahir pasturava la vaca, avui es movia lentament un ramat d'ovelles blanques i negres. Les gallines escardalenques removien les pedretes entre les rampoines oblidades al costat de les cases.

Cap al migdia, les boires es van aixecar i van deixar veure la primera carena, els cims de la serralada més pròxima no eren gaire alts i estaven coberts de boscos fins al cim. Els ar-

bres que durant la nit havien quedat atrapats dins els núvols estaven blancs: és així com aquest any he vist la primera neu.

El mes de setembre

els flamboyants ja no floreixen. Els exemplars es difuminen entre la vegetació dels marges. Voregen les vies de transport dissimuladament. Creixen als racons inversemblants entre els edificis. Es camuflen entre els arbres escadussers que aconsegueixen sobreviure en parcs descuidats. És fàcil reconèixer-los perquè la seva capçada és de color maragda. Les fulles són llargues i densament sembrades, tendres i espesses com les pestanyes.

El mes de setembre no és possible imaginar que un arbret tan insignificant es pugui convertir en un arbust dins el qual s'hagi calat foc, en la imatge dels desigs més encesos. Els arbres de foc creixen als marges de les carreteres que sembla que no portin enlloc. Adornen cases que tenen les teulades fràgils i les parets primes. La seva floració engendra bellesa allà on apareix, sense cap preàmbul. Per això he après a distingir-los.

El riu i jo som un

quan em submergeixo fins a la cintura, fins a les aixelles, en l'aigua clara i tèbia. Estenc els braços fins que floten lleugers a la superfície. Em converteixo en el corrent càlid i verd. El meu cos és líquid i la meva mirada és transparent. Veig els còdols arrodonits al fons, peixos menuts que neden en grups dispersos, les algues verdes, llargues i peludes, com la barba d'un follet.

Pujo a la roca i la roca i jo som un. M'estiro sobre la pedra rescalfada pel sol d'agost. Respiro l'aire calmat del migdia. Clavo la mirada al cel. Els núvols passen i passen i no acaben de passar.

De sobte, el vent canvia, encarrilat per la llera del riu, encastada entre les parets boscoses. És un vent fred que porta l'olor de tardor des de molt lluny. Tanco els ulls.

Tinc por.

Jugava amb els nois

a perseguir grills als prats de vora el riu. Són uns prats d'herba alta, eterns, aquesta seria la paraula, immutables, que se segaven tres cops a l'any per a farratge. Sé els noms de la majoria de les plantes humils que hi creixen, conec les textures, els colors, sé les que floreixen i les que no, reconec fins i tot les tiges que es poden mastegar perquè són àcides o bé dolces. El prat és l'hàbitat de llagostes, papallones i marietes. I de grills.

És difícil de localitzar el seu cau. Les plantes cobreixen el sòl densament, les arrels formen una capa impenetrable, dura, sense fissures. Cal buscar molt perquè el so es perd i no se sap mai d'on procedeix exactament. Un cop localitzada l'entrada, agafàvem la primera tija llarga que creixia al costat i furgàvem dins del forat fins que el pobre animaló sortia. Amb això ja havíem fet el fet. Després el joc ja no tenia cap gràcia. El grill és interessant quan canta, vist de prop no gaire. Així que el deixàvem entrar de nou, però alhora ens sentíem contents perquè havíem aconseguit una cosa difícil, fer sortir el grill del seu cau.

És clar que m'he escrit amb els altres, que he escrit per als altres, però sempre des d'una distància minuciosament calculada. He après a escoltar-los, a observar-los, fins i tot a explicar-los per què pensen com pensen i fan el que fan. La part més important del meu escrit és —o ho era, ja no ho sé— escriure sobre els altres, mai sobre mi, és més encara, escriure sobre els textos i no sobre les persones, de manera que tot quedés limitat a un espai ordenat i teòric, de possibilitats més aviat finites, sense aquesta obertura que té la vida com a tal.

Tu em preguntes i jo t'ho explico, però mentre et responc, no puc amagar la sorpresa perquè resulta fàcil. Has fet sortir del refugi el petit insecte de color de sutge. No sap què més li cal fer ni per què el molesten ni per què no es pot quedar en la foscor. Però tu estàs content perquè has aconseguit el que ningú abans no s'havia ni plantejat, localitzar l'indret d'on provenia el cant enmig de tanta herba alta.

“Simona Škrabec revela la capacitat
del gènere del conte per transmetre
l’emoció tràgica sense caure en
la grandiloqüència.”
Manel Ollé

Després de tres llibres d’assaig, Simona Škrabec mostra la seva faceta més creativa en una obra íntima i personal. A *Torno del bosc amb les mans tenyides*, la històries estan caçades al vol, durant els viatges o els desplaçaments quotidians. Totes aquestes tesselles, elaborades amb la precisió d’una miniatura, estan unides per una mirada analítica, tossudament present. En lloc de sucumbir davant de la pressió de viatjar i de deixar-se influenciar, Škrabec modifica les regles del joc. Els canvis constants quallen en imatges perdurables. Allò que és llunyà sembla a prop. I el que és familiar esdevé estrany i nou, talment una descoberta. Qui ha emprès el viatge, mai no pot tornar exactament al mateix lloc d’on ha sortit. El camí recorregut ens ha canviat per sempre.

